

Welat 23
01/08/2015

Welat

*Efrîn û sirûda
mayinê*

Kovara WELAT
Çandî- Giştî- Mehane

Sernivîser:
Aras Yûsiv

Desteya rêvebir:
Xweşnav Heso
Mihemed Zekî Mihemed

Dizayner:
Hesen Berzencî

Têbînî: mijarên ku di kovarê de belav dibin, neîna xwediyê xwe ne û nivîskar berpîrsê wê ye

Mafê çap û ji bergirtinê, ji kovara WELAT re, parastîne

ji bo têkiliyê:

welatpress2014@gmail.com

www.facebook.com/Dengekurdistanasurya

PEYVA WELAT

Bila îdî bi şadî em bijîn

Aras Yûsiv

Dî dîloka her miletekî de gelek hest û bîranîn kom bûne, hin ji wan bi lehengiyê şanaz in û hin jî bi destladdariyê serbilind in, ji wan miletan gelê Kurd e, yê ku dîloka xwe ji dîrokê veguheştiye û îdî tenê bi awayekî reşbînî bîranînan dihûne û dirêse.

Gelek sedem hene ji vê diyarê re, carnan ji bindestiyê û şikestina hêviyan, û carnan jî meşeqtiyê û surgûn û kuştinê, bi vî şêweyî sitran û destanên Kurda bêpar nema ji gotina Ax Felekê, û mînak jî : Ax û of, li minê yadê, felekê xayinê, zamanê xirab...t.d

Destladdaran li gelê Kurd hemû awayên zordariyê kirin wek rûdaweke rasteqîne, û belê ji azar û êşan Kurdan ew hemû xemên xwe di riya devkî û nivîskî diyar dikirin û didan pêş nişên ku rojekê ewê werin.

Lê béguman îdî ew dîlok tenê ewê wek bîranînan ji me re bimîne, ji ber ku Kurd nema wek berê mane, blindest û dîlên biyaniyan, vaxa dîrok rûpelên nû dinivîse û bi rengê Buharî serkeftinên zêrîn bi cî tînin.

Îdî war ji xema re dive ku nemîne, û li şûna hêsirên biketîne gereke rundikên şadbûnê xwe bigre. Bi rizgarbûna derûna Kurdî yak u bi sedan salan hatibû bînpê kirin îdî em dikarin careke din dîlokên xwe bafirînin û ji nû ve bi şêwazek nû li jiyanê temaşe bikin.

Bila Îdî dil û hinav bi azadiyê şadbin û zarokên

nûhatî wek nişên berê azarê bindestiyê nekişînin, îdî bila tu kes nebêje Ax Felek!, ber ku viyana neviyên Mîtan di vê qonaxa awarte de wateya mayinê diyar dikin û bi gulan sînoran ava dikin li hemberî lehiyê Feleka bê bext. ■

تَبْنِي ثَوْرَةَ
adopt a revolution

Hezwanî.. Kevintrîn Kurdên ku Yehûdî ne:

Izedîn Salih

Hezwanî,ku bi navê Gelê Ediyabîn an jî Hedyabê têne naskirin,li Welatê ku di navbera herdû çeman de «Mîzopotamiya» ango ser Zemîna di navbera Çemên Dicle û Firatê de ku hin ji Xaka Sûrî,Turkî û Îraqê jî dikeve tev wê,ji berî zayînê ve cîwar bûne.

Li Gorî Dîrokzan ew Kevintirîn Kurd bûn ku baweriya xwe bi ola Yehûdî anîn û ew şopandin,herwiha Dîrokzan,Rojhilatnas,û Telemûdî jî diyar dikin ku bandora wan Yehûdiyên ku bi sedema Şerê di navbera Gelê wan û Aşûriyan de li ser destê Şahê Aşûrî «Şelemenser yê Sêyem» bo Kurdistanê koçber bûbûn di navbera salên (858-824)an de B.Z û hevjiyana wan bi Kurdên Hezwanî re hişt baweriya ew beşê ji Kurdan bi ola Yehûdî çê bibe,tê zanîn ku Kurdên dê niha li Israyîlê dijîn ew Neviyên Hezwaniyan e.

Dîrokzan û Lêkolînerê Emerîkî Kêvin Brok tekez dike ku Hezwanî weke Şahê ola Yehûdî dihatin naskirin,herwiha ew di Ramyarî û Karûbarên Leşkerî de bi nav û deng bibûn,û di sala 15an P.Z de Hezwaniyan Kişwera xwe Damezirandin û Bajarê »Hewlê» wek Paytext ji xwe re ragihandin,û Li gorî Nexş û Destnivîsên Kevnare Sînoren Kişwera wan ji Bakûrê Kurdistanê cihê ku Keştiya Pêxemberê Xwedê «Nûh» lê bicî bûbû ve ta Başûrê Bajarê Qudisê dirêj dikir,û Jêder dibêjin ku hinek Şahên Hezwaniyan li wê deverê binax bûne,herwiha Şahjina Hezwanî ya ku bi navê «Hêlîn» û Lawê wê Şah «Monbaz» ji xwe re Koşek li Bajarê Qudisê ava kiribûn.

Kişwera Hezwaniyan nêzîkî Sedsalekê dirêj kir,ji Desthilata «Îzatîs» Şahê wan yê yekem

di sala 15an P.Z de ta Kuştina Şahê wan yê dawî «Mihrasbîs» ser destê Rûmaniyan û Ketina Kişwera wan di sala 116an P.Z de.. Hêjayî Gotinê yî ku Desthilata Şahê Hezwanî «Monbaz» Lawê Şahjin «Hêlîn» bîst salan dirêj kir,û ew di sala 58an P.Z de jiyana xwe ji dest da û 24 Zarok li pey xwe hiştin,û li Bajarê Qudisê jî hat binax kirin.

Jêder:

- 1– The Assyrian & Babylonian Exiles.
- 2–Adiabene, Jewish Kingdom of Mesopotamia, (c),2000 Jonah Gabriel Lissner. B. A All Right Reserved.
- 3– Arran Province (New Republic of Azerbaijan). By: C. E. Bosworth.
- 4– A Chronology of World Political History C. E. (www.goocities.com/kfzhouy/1000-801) ,Chron/Chron5e.html. ■

Xaniyekî xortinan, gundekî mirovinan

للمجمع المجهول (pirjimar): نضيف اللاحقة (-ine) إذا كان الحرف الأخير ساكناً أو (-ne) إذا كان الحرف الأخير صوتياً إلى الاسم الأول، مثل:

Hespine beza, maline xweşik, xanîne fireh
- نضيف اللاحقة (-ê) للاسم الثاني إذا كان مؤنثاً معلوماً:

Hespine Şêrîne, ewrin baranê
- أو نضيف اللاحقة (-ekê) للاسم الثاني إذا مؤنثاً مجهولاً:

Xanîne jinekê, hêkine mirîşkekê

- نضيف اللاحقة (-ekî) للاسم الثاني إذا كان مذكراً معلوماً:

Xanîne mêrekî, çiyane welatekî, bizinine gunde-
dekî

- نضيف اللاحقة (-an) للاسم الثاني إذا كان جمعاً معلوماً:

xanîne xortan, hespine xortan

- نضيف اللاحقة (-inan) للاسم الثاني إذا كان جمعاً مجهولاً:

xanîne xortinan, hêkine mirîşkinan

-٢ للمفرد المذكر المجهول (yekhejmara nêrza): نضيف اللاحقة (-ekî) إلى الاسم الأول، مثل:

Hespekî beza, nanekî sêlê, karekî giran,
dilekî evîndar

- ونضيف اللاحقة (-ê) للاسم الثاني إذا كان مؤنثاً معلوماً:

Hespekî Şêrîne, erwekî baranê

- أو نضيف اللاحقة (-ekê) للاسم الثاني إذا مؤنثاً مجهولاً:

xaniyekî jinekê, nikilekî mirîşkekê

- أو نضيف اللاحقة (-ekî) للاسم الثاني إذا مذكراً مجهولاً:

Xaniyekî mêrekî, deriyekî xaniyekî

- نضيف اللاحقة (-an) للاسم الثاني إذا كان جمعاً معلوماً:

Xaniyekî xortan, derdekî dilan

- نضيف اللاحقة (-inan) للاسم الثاني إذا كان جمعاً مجهولاً:

مراجعة حالات الإضافة:

الاسم الثاني						الاسم الأول	
الجمع المجهول	مؤنث مجهول	مذكر مجهول	الجمع المعلوم	مؤنث معلوم	مذكر معلوم		
Hespê xortinan	Hespê keçekê	Hespê xortekî	Hespê xortan	Hespê Helezê	Hespê Aram	المذكر	المعلوم
Mehîna xortinan	Mehîna keçekê	Mehîna keçekê	Mehîna xortan	Mehîna Helezê	mehîna Aram	المؤنث	
Hespên xortinan	Hespên keçekê	Hespên xortekî	Hespên xortan	Hespên Helezê	Hespên Aram	الجمع	
Hespekî xortinan	Hespekî keçekê	Hespekî xortekî	Hespekî xortan	Hespekî Helezê	Hespekî Aram	المذكر	المجهول
Mehîneke xortinan	Mehîneke keçekê	Mehîneke keçekê	Mehîneke xortan	Mehîneke Helezê	Mehîneke Aram	المؤنث	
Hespine xortinan	Hespine keçekê	Hespine xortekî	Hespine xortan	Hespine Helezê	Hespine Aram	الجمع	

زاوية القواعد الكردية

الإضافة

شېركوه مشكيني

هي إضافة كلمة إلى كلمة أخرى (اسم واسم، اسم وصفة، اسم وضمير، في الاسم الأول، كقولنا: (gula zer) ويتم ذلك بإضافة لاحقة (paşgir) على الاسم الأول، حسب التالي:

الإضافة في حالة المعلوم (Zêdera pendî):

والمعلوم هو كل كلمة نعرفها عند التكلم عنها، وتتم هذه الإضافة كما يلي:

١- للمفرد المؤنث المعلوم (yekhejmara mêza): نضيف اللاحقة (a-) إلى الاسم الأول، مثل:

Sêva sor, keça gundan, dayika min, dara gûzê

أما بالنسبة للاسم الثاني:

نضيف اللاحقة (-ê) للاسم الثاني إذا كان مؤنثاً معلوماً:

Mala Şêrînê, pêşiya malê

نضيف اللاحقة (-ekê) للاسم الثاني إذا كان مؤنثاً مجهولاً:

Mala jinekê, hêka mirîşkekê

نضيف اللاحقة (-ekî) للاسم الثاني إذا كان مذكراً معلوماً:

Mala mêrekî, evîna dilekî

نضيف اللاحقة (-an) للاسم الثاني إذا كان جمعاً معلوماً:

Mala xortan, evîna dilan

نضيف اللاحقة (-inan) للاسم الثاني إذا كان جمعاً مجهولاً:

Mala xortinan, hêka mirîşkinan

٢- للمفرد المذكر المعلوم (yekhejmara nêrza): نضيف اللاحقة (-ê) إلى الاسم الأول، مثل:

Hespê beza, nanê sêlê, karê giran, agirê Newrozê

ونضيف اللاحقة (-ê) للاسم الثاني إذا كان مؤنثاً معلوماً:

Hespê Şêrînê, erwê baranê

أو نضيف اللاحقة (-ekê) للاسم الثاني إذا كان مؤنثاً مجهولاً:

xaniyê jinekê, goştê bizinekê

أو نضيف اللاحقة (-ekî) للاسم الثاني إذا كان مذكراً مجهولاً:

Xaniyê mêrekî, goştê dîkekî

نضيف اللاحقة (-an) للاسم الثاني إذا كان جمعاً معلوماً:

xaniyê xortan, kerwan

نضيف اللاحقة (-inan) للاسم الثاني إذا كان جمعاً مجهولاً:

xaniyê xortinan, deriyê malinan

٣- للجمع المعلوم (pirjimar): نضيف اللاحقة (-ên) إلى الاسم الأول، مثل:

Kerên gund, malên welatiyan

نضيف اللاحقة (-ê) للاسم الثاني إذا كان مؤنثاً معلوماً:

Hespên Şêrînê, ewrên baranê

أو نضيف اللاحقة (-ekê) للاسم الثاني إذا كان مؤنثاً مجهولاً:

Xaniyên jinekê, hêkên mirîşkekê

نضيف اللاحقة (-ekî) للاسم الثاني إذا كان مذكراً معلوماً:

Xaniyên mêrekî, çiyayên welatekî

نضيف اللاحقة (-an) للاسم الثاني إذا كان جمعاً معلوماً:

Malên xortan, xewnên şevan

نضيف اللاحقة (-inan) للاسم الثاني إذا كان جمعاً مجهولاً:

Malên xortinan, hêkên mirîşkinan

الإضافة في حالة المجهول (Zêdera nependî):

وتتم هذه الإضافة كما يلي:

١- للمفرد المؤنث المجهول (yekhejmara mêza):

نضيف اللاحقة (-eke) إلى الاسم الأول، مثل:

Sêveke sor, keçeke jîr, dayikeke rind, dareke mezin

أما بالنسبة للاسم الثاني:

- نضيف اللاحقة (-ê) للاسم الثاني إذا كان مؤنثاً معلوماً:

Maleke Şêrînê, pirtûkeke zanînê

- أو نضيف اللاحقة (-ekê) للاسم الثاني إذا كان مؤنثاً مجهولاً:

Maleke jinekê, hêkeke mirîşkekê

- نضيف اللاحقة (-ekî) للاسم الثاني إذا كان مذكراً معلوماً:

Maleke mêrekî, odayeke xaniyekî

- نضيف اللاحقة (-an) للاسم الثاني إذا كان جمعاً معلوماً:

Maleke xortan, evîneke dilan

- نضيف اللاحقة (-inan) للاسم الثاني إذا كان جمعاً مجهولاً:

Maleke xortinan, hêkeke mirîşkinan

زانا عمر لـ ولات :

*أشعر بالرضى كوني أعيش في هذا التوقيت من التاريخ..
*المقاتل المبتسم دائماً، ثمة علاقة إنسانية تربطك به..
*نحن نعيش في مرحلة انتقالية تتسم بسقوط مفاهيم قديمة
و بناء مفاهيم جديدة..
*شكراً لتلك الوجوه المبتسمة في جبهات القتال..

المرات القادمة لتكتشف أنك لن تعثر على تلك الوجوه المبتسمة في السابق. الخوف من فقدانهم أمر صعب بالنسبة إلي شخصياً. المقاتل المبتسم دائماً تربطك به علاقة إنسانية، ربما الخوف من فقدانه هو من أخطر الأمور التي تمرّ عليّ. وهي بالفعل أخطر من نيران أو شظايا هاون تسقط بالقرب منك.

* كيف تنظر إلى الإعلام الكردي بعد هامش الحرية المعطاة والممارسة في السنوات الأربع الأخيرة ؟

هناك هويّة للإعلام الكردي لم تكتمل ملامحه بعد . ربما التجربة ستقوم بتوضيح ملامحه في المستقبل . أهم مشوّحات هذا الإعلام هي سياسة الاعلام الحزبي . رغم كل ذلك الإعلام الكردي المسموع والمرئي أفضل بكثير من المقرء وهذا ربما يعود لسيكولوجية الانسان الكردي كونه قد اعتاد على الاستماع أكثر من أن يقوم بفعل القراءة . وهذا ما يجعله يتعثر .

*كلمة أخيرة زانا ؟

“سباس جبو ولات“ . شكراً لمجلة ولات . أتمنى لها المزيد من النجاح . وشكراً لتلك الوجوه المبتسمة في جبهات القتال لولا هؤلاء لما استمررت في هذا المجال المتعب جداً. ■

لقاء مع الصحفي

زانا عمر

حوار / جوان تتر / قامشلو.

عون لي وتتحمل اندفاعي نحو العمل بشكلٍ مقبول ومُرضي.

*الصحفي زانا عمر، دائماً ما تتحدث عن الصحافة الاستقصائية في الصحافة الكردية بنظرة نقدية، هل لك أن تتحدث بالتفصيل عن هذا النوع من الصحافة؟ ولم الانتقاد؟

نحن نعيش في مرحلة انتقالية تتسم بسقوط مفاهيم قديمة و بناء مفاهيم جديدة، مثل الإدارة و الوطنية وغيرها من المفاهيم الجديدة. كل هذا لابد أن يترافق بنشاط صحفي بجميع قوالبه و أنواعه، الأهم من وجهة نظري هي الصحافة الاستقصائية و التحقيقات الصحفية التي تهتم بالشأن المحلي و تكشف الفساد للرأي العام، المرحلة الجديدة المقبلة لا بد أن تبنى على أسس قوية من مجتمع مدني تراعى فيه حقوق الانسان و الحريات العامة، لأجل ذلك لابد من التركيز على هذا النوع من الصحافة.

*ما هي أخطر المواقف التي مررت معك أثناء عملك في تغطية الأحداث؟ خاصة وأنت تتواجد على الدوام في المناطق المتميزة بسخونة الأحداث؟

أخطر هذه المواقف والتي تتكرر على الدوام أن تكون متواجداً في منطقة ما و تكون هناك نيران صديقة عن طريق الخطأ. هذا أمر صعب جداً. وهذا الأمر كان في مرحلة باكراً. أما لاحقاً فإنه من الصعب جداً أن تعتاد عيونك على حفظ وجه مبتسم لتعود في

للكاميرا أيضاً حكايتها منذ اندلاع الثورة في سوريا، أحداثٌ ساخنة بحاجة إلى من يرصدها في لحظتها لينقلها إلى عين الآخر طازجةً ودالةً على ما يجري، هذا ما يفعله الصحفي (زانا عمر) مراسل VOANEWS الامريكية، راديو و التلفزيون الرسمي الامريكي، طوال الحرب الدائرة في المناطق الكردية و (زانا عمر) لا يكف عن رصد الأحداث في المناطق الساخنة سواءً بتقارير مرئية أو مسموعة أو حتى مكتوبة في الصحف الكردية والعربية، لتتعرف أكثر على ظروف العمل والصعوبات التي يتعرض لها أثناء عمله الميداني كان لمجلة (ولات) هذا اللقاء مع الصحفي (زانا عمر) :

*الصحفي زانا عمر ما هو شعورك وأنت تتابع الأحداث الجارية على الأرض أثناء تغطيتك المستمرة للحدث؟

أشعر بالرضي كوني أعيش في هذا التوقيت من التاريخ و في هذه البقعة الجغرافية لأشهد تغيرات قلما تحدث عبر التاريخ و قرأنا عنها سابقاً، والآن نعيشها بكل تفاصيلها الخطرة و الشيقة في أن معاً. *ما هي أبرز الصعوبات التي تعترض عملك أثناء تغطية الأخبار؟ كوني أقوم بتغطية الأبار في المناطق الساخنة و الجبهات، لذا أكون بعيداً نوعاً ما عن المدن، و صعوباتها، تقتصر الصعوبات على جانب الخطورة من الألغام و الإصابة بأضرار تلك الألغام.

سؤال شخصي كيف تتمكّن من ممارسة حياتك الاجتماعية والعائلية وأنت دائم البعد عنهم؟

هناك دائماً ما يدفعني للعودة إلى البيت لأعيش أوقات مع العائلة لكن ما أن أعود حتى تشدني أخبار الجبهات لأعود مسرعاً إلى مكان الحدث، هذا الأمر بالنسبة إلي شخصياً بالغ الصعوبة والعائلة لحسن الحظ هي

Destana şehîdan

Hozanê Girkundê

li asoyên vê jyanê
li ba xweda firîştînin
li ser sînga vê zemînê
azadiyê ji me re tînin
ewin fener û ronakin
tovên evînê dicînin
giyanên xwe dikin cira
bo jiyaneke nû vejînin
li ber dengê dil û hestan
eşqa welat dilorînin
ji şewla hêviyên rojê
lêvên salan dikenînin
di mihraba şanaziyê
tu car serî natewînin
ji bêhna beybûn û gulên
hûn hêviyan dicivînin ■

الرصاصة الخلية

بيوار عموكا

عادي جداً...
أن تتعذب
و أن تتمزق فوق أشواك الطريق
و أن تموت...
كل ليلة في نيران الفراش
عادي جداً...
أن تلبس الخوذة
و تحمل البندقية
و تركض وراء السراب
عادي جداً...
أن يكون لك وطناً فقدته
وبيتاً أضعته
و أسماً لا تعرفه
عادي جداً...
أن لا تبكي
فالدمع حمل نفسه وغاب
عادي جداً...
أن لا تعرفها
فحبها مات مع أول رصاصة
خلبية
عادي جداً...
أن تصبح نحيلاً
في زمن بات الحصان يقود الخيال

« Mizgefta Qasimo »

Ibrahîm Elyûsiv.

Wegerandin: Mihemed zekî Mihemed.

Xweşktirîn karemendiya heftan e
Di şeva her înekê de
Qehwe
Çixare
Mobayilê weşana asîmanî
Jimarên bihîstokên acansên nûçeyan
Kempîyûtera odeya pirosêsan
Piropagendiyên her car
Li pêşiya wê tîn
Dirûşma nû ya ku
Bi dil germî di darêjin
Bi gelek zimanan:
- Gel dixawze rêjîm biroxe
Bi tevayî werdigirtin
- Yeke yeke yeke
Ewê wêneya zorbaz dişkand
Bilind bûna alê bi rengên
Xwe yên têvel
Bi piştguhkirina bombeyên
Dûmanî û dengîn
Û xaza tirsrij
Pişt re gule
Guleya zindî

Guleya kujer
Pêsrên tazî
Wan werdigirin
Di riya di nav bera
Mizgefta Qasmo û
Pira hilêliyê de
Ku ciwantirîn limêja heftane
Roja her înekê ye..... ■

“Dîk elcin”

Ne pir caran diqewim e
Ne hindek caran diqewim e
Noleyên katjimêra te radiweste
Tenê
Çavdêriya te dikim
Ji pişt cama 1988an
Hemî tişt li ciyê xwe ne
Çayxane
Berdestî
Pêpelûkên
Avahiya postexaneyê nêzîk
Ergîle
Dûman
Pêkenoka çarşemê ya taybet
Dengê Melayê mizgefta
Xalidû bin Elwlîd

Rêwî û qerbalixa bazara
Himêdiyê
Bihna wê jinê bi xwe ye
Peyala badeyê,
Zengilê dêrê,
Hemî tişt di ciyê
Xwe de amade ne
Hindek tiştên ku
Li gorî bejna te
Bi lez di ber çavên
Min re dibûrin
Hêsane jê re
Ku vegere
Mîna berê
Bejna te.... ■

Afirandina cureyên bazirganiyê di vê rewşa dijwar de

Nezîha Ebûzêd

Li sûryê bazirganan tu carî bawer ne dikirin, ku wê cureyên bazirganiyê bêne guhertin bi sedema destpikirina şoreşê û guhertinên ku di rêveçûna wê de çêbûn. Hin ji van cureyan ber bi pêşketinê çûn, bê guman hin jî ber bi xerabiyê ve çûn. Ev veguhestina diyar di bazirganiyê de bi rewşa navçeyê ye û aliyên ku şer têde lidare girêdayî ye. Di bajarên parêzgeha Heskê de bi destpêka şoreşa Sûryê re cureyên nû yên bazirganiyê derketin, guhertinên mezin di pêkhatiyên bingeha abûrî de li navçeyê çêkirin. Bazirganên ku sudeyê ji penaberîya mirovan bo dewletên orpayê û derveyî welêt dikin, penaberîya ku ji berîya 4 salan ta roja îro berdewam e. Bazirganiya firotina pêkhatiyên xaniyan yên ku hatine bikaranîn, berîya şoreşa sûryê tinebû, tenê ew pêdiviyên malan dihatin firotin ji bo vekirina malek nû.

Mihemed (30) salî ye ji bajarê Qamişloyê, bazirganê pêdiviyên malan yên ku hatine bikaranîn, dibêje: Welatîyên ku dixwazin penaberî dewletên din bibin hemû pêkhatiyên malên xwe difroşin, em ji wan dikirin û em bi buhayeke nizimtir difroşin welatîyan. Bilind bûna buhayê wan li sûkê dibe sedema ku hemû xelk pêdivîyan ji min bikirin. Çavdêrên vê bazirganiyê dibêjin ku ev cureya bazirganiyê di salên dawî de û bi taybet piştî penaberîya xelkê ya ku roj bi roj pirtir dibe, belav dibe. Hena Hisên jineke ji bajarê Qamişlo, dest bi firotina pêdiviyên mala xwe kiriye û dibêje: 2 xortên min ber bi Almanyaya ve çûne û ji ber rewşa bajar ya ne diyar, ez jî xwe amade dikim bi doza çûna Almanyaya ji bo bidestxistina jiyaneke baştir. Peryên ku ez bi firotina pêdiviyên mala xwe bi dest bixim, dê alîkariya min bikin da ku ez bighêjim lawên xwe li Almanyaya. Ji bilî vê yekê, piştî çûna min îdî Hewcedariya min bi mala min namîne, pêwîste ku ez amadekariyê ji xwe re bikim û pêdiviyên mala xwe bi erzanî bifroşim.

Penaberîya xelkên parêzgeha Heskê berdewame û bazirganî weke hemû caran di hemû rewşan de sudeyê ji taybetmendiya rewşê û demê dike. Bazirganên ku vî karî dikin dibêjin ku ev pêdiviyên xaniyan yên ku hatine bikaranîn ji yên nû baştirin û erzantir in. Ji me re karekî pir xweşe û em sudeyê mezin jê dibînin. ■

Rewşa avedaniyê li bajarê Amûdê

Mihemed Alûcî

Bajarê Amûdê tê naskirin, ku ew ji kevnetirîn bajarên rojavayî Kurdistan e, lê tevî wilo ev bajar jî aliyê avadaniyê ve pir paşketî ye, jêrxaneya wî ya bingehîn pir lawaz e.

Bajarê Amûdê, ji alî hikûmetên yek pê bi pê yên Sûryê ve hatibû feremoşkirin, ji aliyê xizmetguzarî û avadankirinê ve, ev yek jî ji ber helwestên xelkên vî bajarî ku serê xwe ji tu kesî re ne çimandin e. Lê tevî van hemî astengiyan, vî bajarî hêdî hêdî geşe bi xwe ve dît, hin projeyên biçûk têde destpêkirin, bajar mezin û fireh tir bû, lê ev yek jî ne li gor xwesteka rêjîmê hat, di sala 2005 an de û bi fermaneke komarî benda 49an, îdî kirîn û firotina xanî û zeviyên li bajarên kurdî hate qedexekirin.

Bi vê yekê tevgera avadankirinê jî pûç bû, hemû proje hatin rawestandin. Ev ferman jî alî rêjîmê ve wek tolhildanekê bû ji serhildana 12ê avdarê sala 2004 an ku têde xelkên Amûdê peykerê diktatorê mezin Hafîz El Assad rûxandin, ev bûyer yekem car di dîroka Sûryê de li ser destê xelkên Amûdê rûda.

Lê bi despêka şoreşa Sûryê, dîsa bi fermaneke komarî fermana 49an hate betalkirin, pêre jî dîsa tevgera avadaniyê li bajarê Amûdê destpêkir, û çend proje û balexane li bajêr hatin dîtin, xelkên Amûdê careke din dest bi avakirina bajarê xwe kirin.

Lê bi berdeambûna şoreşê re, ketna wê di qunaxa çekdarî de, û dirêjbûna temenê qeyrana welat, dîsa tevgera avadaniyê lawaz bû.

Sedemên vê lawaziyê li gor hin belênderên divî warî de kar dikin evin:

1- nebûna keresteyên avakirinê ji ber dorpeça abûrî li ser herêmên kurdî ji alî komên tundrew, rêjîm, û dewletên hevsê ve, îdî gelek pêdiviyên bazaran nema peyda dibin, eger peyda bibin jî, wê nixê wan wan pir giran be.

2- kêmbûna pale û karkeran; ji ber xirabûna

rewşa abûrî, û ne aramiya ewlehî, gelek xelkê bajêr penaber

bûn, rêjeyeke mezin ji wan karker bûn, lewra peyda kirina karkeran îro astege .

3- kêmbûna daxwazan li ser kirîn û firotina xaniyan ji ber necêgîrbûna rewşa ewlehî, û buhabûna nixê xaniyan îdî daxwaz li ser kirîna wan kêmbûye yan jî rawestiya ye.

Lê tevî van hemû astengiyan, tevgera şermok ji avadaniyê li bajêr tê dîtin û çend werşeyên kar li vî alî û wî alî bajar tene dîtin, û xelk bi hêvîne ku rewş baş bibe û penaber û sermayedarên bajêr yê li derve vegerin û projeyên mezin lê durist bikin. ■

الوضع التدريسي وآفاق الحل

أفينا دل

كانت كتبهم ناقصة حتى نهاية العام الدراسي وإيضاً طرحت مشكلة توفير السكن للمدرسين بسبب قلة رواتبهم الذي لايسد احتياجاتهم و انهم لم يستلموا أشهر، الأمر الذي أدى الى قيام المعلمين بالاضراب عن التدريس في الفترة الأخيرة من ايام المدرسة، فبعض المدرسين لم يستلموا رواتبهم منذ أكثر من ستة وهم أصحاب عائلات ويسكنون في بيوت للآجار، فمن ين سيدفعون إجرة البيت ومن أين سيلبون إحتياجات عائلاتهم وهم لم يستلموا رواتبهم؟ كما وان بعض المدرسين تم توقيع عقود عملهم للتدريس في السنة القادمة والبعض الآخر لا يعلم ماذا سيحل بحاله، فهل ستحل هذه المشاكل في السنة القادمة؟ نأمل ذلك من منظمة IRC.

في محاولة منها لمعالجة وضع المدارس والطلاب والكاادر التدريسي وايجاد الحلول للمشاكل التي تعترض طريق العملية التربوية وتأمين المناخ الملائم للتلاميذ والمعلمين لمتابعة التحصيل العلمي بشكله السليم.

قامت منظمة IRC بتنظيم عدة اجتماعات للمعلمين وأولياء الأمور لحل المشاكل التي تحدث في المدارس، فطرحوا مشاكل الطلاب معاناتهم في المدارس، فبعض المدارس لا يوجد فيها ماء للشرب فالطلاب يعطشون كثيراً لحين عودتهم الى منازلهم بعد انتهاء الدوام الرسمس، والمرافق الصحية تكون قزرة جداً لعدم توفر الماء ومواد التنظيف ولا حتى مستخدم يقوم بتنظيفها، فتنشر الروائح الكريهة مما يؤدي إلى إصابة الطلاب بالأمراض وناهيك تسرب المياه بعض الصفوف اليها المياه في فصل الشتاء، لذا تكون باردة جداً نتيجة انقطاع الكهرباء لساعات طويلة وعدم تشغيل مكيفات التدفئة الكهربائية ولاحتى مدافئ النفط والعدي من الصفوف تكون الانارة فيها ضعيفة والتهوية قليلة فيكون الصف رطب دائماً ورائحته كريهة، كما وتحدثوا توحيد اللباس المدرسي وعدم توفر الكتب والمستلزمات المدرسية الضرورية، فبعض الطلاب

Dirbêsiyê bi geşpêdana avakirinê geşbîn e.

Hûsên Al Sîno

Tevî rewşa aborî ya dijwar û rewşa welat bi giştî û rewşa kurdistanê sûrî bi taybetî di dema şoreşê de.

Ev rewş hemberî avakirinê li bajarê dirbêsiyê nebûye asteng, ya ku roj bi roj geş û xurt dibe. Dema niha em dikarin wê bi dirbêsiya nûjen bi navbikin, bi taybetî piştî binpêkirina benda 49an ya sala 2008 an, ku jiyana aborî di herêmên kurdî bi nehiştina kirîn û firotinê di herêmên kurdî de (kurdistanê sûrî) pûç kir, çimkî deshilat bi saya wê bendê hemî herêmên sînorî tevî dûriya wan ji sînor ketin bin bandora wê benda kirêt.

Weke encam ji bilindbûna pileya bêkaran û rûdana belengaziya, pişt re zêdebûna koçberiyê ji parêzgeha Heseke ber bi paytextê ve, paşê bi ewropa de.

Rewş ji hemî aliyan ve, bi saya şoreşa sûrî ya pîroz hate guhertin, nemaze avakirin. Niha li bajarê dirbêsiyê avakirina malan û burcên heşt qat, weke yekemîn piroje li ser asta kurdistanê sûrî yên ku mol û xwaringeh û kaftîriya û otêl û ofîs û gerac û qebû bo bazarê têde hene, nêzî

xeta sinorî (bin xetê) li kêleka dergehê sinorî yê bajêr û li ser xwetê 3 kolanên bingehîn bo (Hesekê-Serêkaniyê-Amûdê) di heman demê de li ser xeta dirbêsiyê-amûdê xwaringeh û sobageh bo bikaranînê amadene.

Weke pîlan jî xewndinek bo avakirina gundekî nêzî bajêr mîna avahiyê bo xelkê bajêr li ser rîya Heseke yan jî li ser rîya Amûdê ya ku ji 3 qatan pêktên.

Em dikarin nixên hin alavên avakirî bidin xwiya kirin: Bilokê (12) bi 45 L.S, Bilokê (15) bi 55 L.S, Hesin (1 ton) bi 160,000 L.S, konkirîr (kîsek) bi 1400 L.S, qûm (1m³) bi 3700 L.S, Sîramîk (1m) bi 1400 L.S, cebale (1m³) bi 600 L.S, têt bi 250 L.S, Necar (1m²) bi 70,000 L.S - Xebatkar bi 800L.S/rojek, Hoste bi 2300L.S.

Di dawî de mîna van projeyan li bajarê dirbêsiyê di Karin bi dehan kar ji bo hawlatiyan bafirîne û bibin sedem di kêmkirina koçberiyê bo dervî welêt tevî zehmetiyên ku kurdistanê sûrî tê re derbas dibe. ■

Qeyrana sûtemeniyê meha rojiyê li Efrînê tevizand

Bahoz Xelîl

14

Berîhatina meha Remezanê ya pîroz bi hefteyekê qeyrana sûtemeniyê li Efrînê destpêkir,ango hino hino bûjenên sûtandinê ji bazaran kêmbûn,û bi destpêkirina meha rojiyê re qeyran kûrtir bû, evî tiştî bandreke neyênî li derûna xelkên deverê kir û hêşt şahiya peşwaziya biçelmise,ji ber ku di bin siya tunebûna mazot,benzîn û gaze elektirîk hate birîn ango jiyana xelkê û hemî dezgehên xizmetguzariyê palpişt li ser vê bûjenê dikir,û wek tê zanîn ji bêtirî du salan elektirîka dewletê nîne û hatiye birîn,lewma vê yekê hêşt ku bare xelkê hîn girantir bibe...

Emîne pîrejineke û li bajarê Efrînê dijî,weha ji me re li ser astegiyên jiyana xwe axivî" Ev kesên ku niha sûtemeniyê li ser me qutdikin Xwedê nas nakin,ji ber heger wan xweda nasbikira wan di vê meha pîroz de sûtemenî li ser Efrînê qut nedikirin"

Xaltîka Emîne pê de diçe û dibêje" Van Xwedê nenasan em vejerandin dîroka kevnar,ji ber qutbûna elektirîkê em li ber fûsikan rûdinin,kincên xwe li ser destan dişon û şîvên me li derveyî dolaban tîrşdibin û ne tîn xwarin tevî

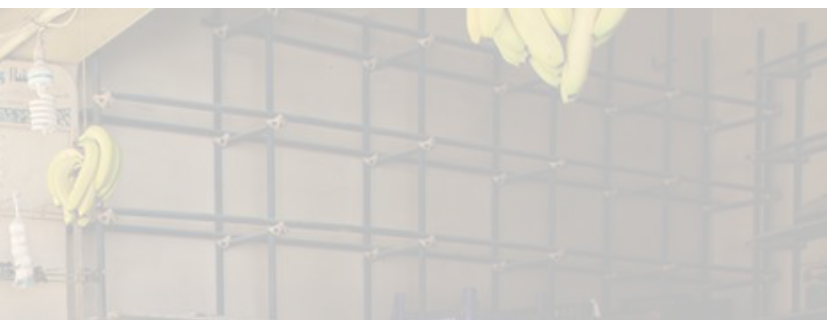
ku buhayê hazirkirina şîvan li ser me pir buha disekine"

Tê buhayê litra mazotê li Efrîn û herweha li deverên gundewarê Heleb û Idlibê bi giştî 400 L.S derbas kir û bi xwe re nixên hemî pertalan û bûjenên bingehîn bibin agir û bi berîka xelkên perîşan û rêncber keve! Ango buayê tûrênên ji 75 hilkişî 120 lîreyên Sûrî û nixê kilok şeker gihişt 200 lîreyan û ceryên gazê bi 7000 î li şarşîyan tîn firotan.

Herweha evê qeyranê hêşt ku tevgera tirafîkê gelek qels bibe û gelekane erebeyên xwe li pêş deriyan girêdan.

Evdo ciwanek e,li bajarokê Reco radibe û rûdine,her roj mecbûr e ku were bajarê Efrîn da karê xwe yê terzîtiyê bike weha ji me re cefakêşiya xwe anî zimên" Ez neçarim ji heftê şeş rojan werim Efrînê ji ber ku karê min li vir e,berê her bînekekî 100 L.S dida û di dema niha de kirê ya hatûçûnê bûye 250 L.S , ev kompere li ser min gelekî giran e,ji ber ez malbata xwe bi vî karî xwedî dikim ,û heger rewş weha berdewamke ezê nikaribim karê xwe berdewam bikim"

Hêjayî gotinê kirîza sûtemeniyê ne tenê xelkên bajêr kiriye lê herweha kesên cotkar,gundî û xwediyên zeviyên fêkî û sebzeyan ji ber vê yeka ha dinalin, ji ber ku ew nikarin ji ber buhabûn mazotê motorê kişandina avê bişuxilînin û zeviyên xwe avdin,û piraniya zeviyên avî di bin metirsiyê de ne .

Pêdiviya Vekirina Dibistanan bi Kadroyekî Wanedanî Heye.

Şêrîn Temo

Piştî serkeftina mezin a lehengên Kobaniyê, li dijî rêxistina DAIŞê, û rizgarkirina hemû axa Kobaniyê, şênîyên Kobaniyê dest bi vegerandina jiyane bo bajarê xwe kirin, û yek ji girîngtirîn kerta pêwîst di vî warî de, kerta fêrkirine ye.

Heger em hinekî bi paş de vegerin, vegerin dema berî êrişa çeteyên DAIŞ li ser bajarê Kobaniyê, emê bibînin ku ji wê demê de -ji ber şerê ku hîn li welêt sar nebûye- piraniya xwendeyên bajarê Kobaniyê dest bi koçberkirina ji bajarê xwe kiribûn, û niha jî û ji bo vegerandina jiyane li wî bajarî, kadroyê fêrkirine, yek ji girîngtirîn wizeyên pêwîst e. û nabe ku jiyane li bajêr, ji ber koçberbûna ew xwendeyên ku ji ber şer û kêmbûna derfetên kar, koçberî, raweste, ji ber vê xwedan bawernameyên di Desteya Perwerdeyê de li kantona Kobaniyê biryar dan ku peymangeheke amadekirina mamosteyan vekin, hem jî xoleke amadebaşkirina perwerdeyî ji bo derçûna mamosteyan, ji bo vekirina dibistanên bajêr û fêrkirina şagirtan, da ku rîya wan bi xwendinê ronî bibe, û ji bo ku tarîtya xwendinnezaniyê pê li axa bajarê wan yê serbilind neke.

û ji bo ku derfetê bidin herkesê ku dil dike ku xwendina xwe temam bike, 2 bargeh li Kobaniyê hatin vekirin, bargeha yekem ji bo xoleke amadebaşkirina perwerdeyî ye, di vê xolê de, herkesê ku bawername ji zanîngehên bi dest xistî tê qebûlkirin, û hem jî şagirtên zanîngehan ên di sala xwendinê sisyay û çaran de têne qebûlkirin, û herwaha herkesê ku bawernameya Bakloriya bi dest xistî û xebata wî di warê fêrkirine de ji 500 rojî ne kêmtir be, tê qebûlkirin. Di vê xolê de, zimanê Kurdî (hemû aste), û dîrok û xaknîgariya Kurdistanê, û Rêberkirina Derûnî Perwerdeyî, û Zanîna (tendirustî û jîngeh), û çalakî û Waneyên Cêbecêkirinî (wek Wênekêşana Serbest) têne wanedan, herwaha seretayên giştî yê Matematîkê û bîngeh û seretayên zimanê Erebi têne wanedan. Hejmara şagirtên tomarkirî di vê xolê de 289 in, û 17 mamosteyên pispor. Ev xola dê 3ê mehan dirêj bike.

Yasir Beyro (yek ji birêvebirên xola amadebaşkirina mamosteyan e) dibêje: "armanc ji vê xolê, temamkirina hizrê ye li nik mamosteyan, çunkî kesê ku bawername ji zanîngehê

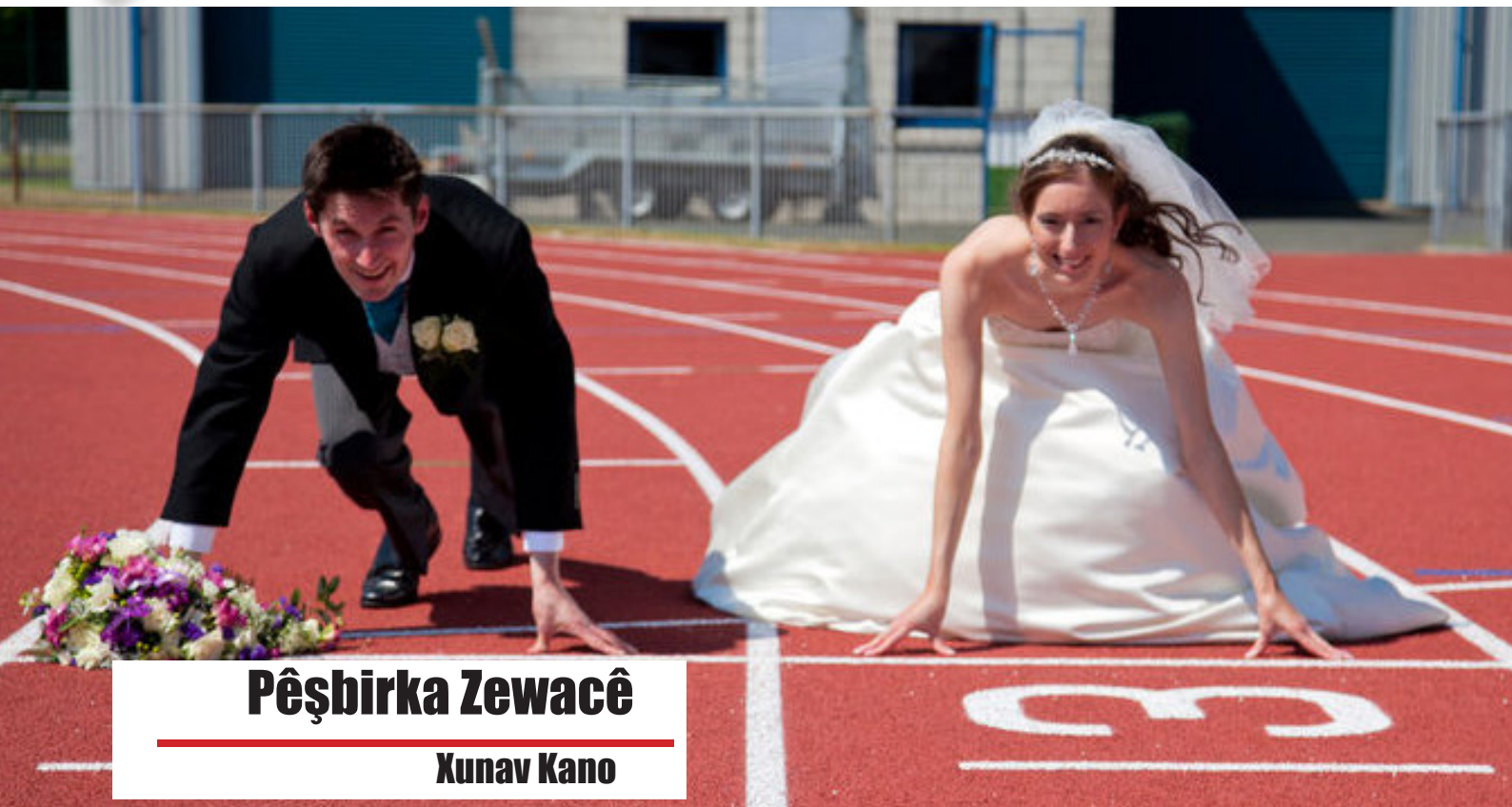
bi dest xistî, zanîna wî di zimanê Kurdî de lawaz e, û paşê, piraniya şagirtên vê xolê, şeweyên wanedanê baş nizanin, armanc; derçûna hinek mamosteyên jêhatî ye, û çandina kultura rêberkirina derûnî û hez ji fêrbûnê ye."

Lê hema bargeha duwem, peymangeheke amadekirina mamosteyan e. Di vê peymangehê de, herkesê ku bawernameya "Nehan" bi dest xistî û temenê wî ne kêmtir 18e salan e, tê qebûlkirin, û herwiha kesê ku bawernameya Bakloriya bi dest xistî yan jî şagirtê zanîngehê ye (di sala xwendinê ya yek yan duduyan de ye) di vê peymangehê de tê qebûlkirin.

Di vê peymangehê de hemû made têne wanedan, û wanene din têne bipêkirin wek: (Gotûbêja zimanê İnglizî û seretayên compyoter), hejmara şagirtên tomarkirî di vê peymangehê de 200 şagirt e, 15 mamoste dê waneyan bidin wan e, xole di vê peymangehê 6 mehan dirêj dike, şagirtên wê piştî ku xole biqede, dê, li pêş komîteyekê ezmûneke piraktîkî ji wan re were kirin, û ew komîte dê biryara derçûna wan ji derneçûna wan bide, û şagirtê ji vê peymangehê der biçe, tevî dest bi karê fêrkirine li dibistanan dike.

Qet tu tişt nikare vîna kobaniyan bişkine û rîya jiyane li pêş wan bigre, û weku wan bi lehengî çeteyên DAIŞ ji bajarê xwe der xistin, ew bi lehengî jiyane bo bajarê xwe vedigerînin û dergehên dibistanên bajêr careke din li pêş zarokên xwe vedikin û piştî ku ew zarok ji saleke xwendinê bê par bûn, careke din ew vedigerin defter û pirtûk û pênûsên xwe, û careke din ew vedigerin sîberên zanîne, û ronahî dide hiş û bîra wan. ■

Pêşbirka Zewacê

Xunav Kano

16

Piştî ku xort bawernameya xwe ya zanîngehê bi dest dixwe, û carcaran berî bi dest bixwe jî, bitaybetî heger yê mezin be, angoyê bi tenê di malê de be, mala wî jê dixwaze ku bizewice, tevî derfetên jiyane û yên diravî yên kêr, piştî ku ew xort du rojan an heftiyekê dirame biryarê distîne ku bizewice, ji dayika xwe dixwaze ku keçekê jê re bibîne ji bo ku pê re bizewice, piştî ku xort û keç hevdu nasdikin, û mejî û ramanên hev dinasin û bi hev qayildibin, gellek caran jî xort û keç hev nasnakin, xort ji deravî Sûryê ye, dixwaze bi keçekê weke xwe re bizewice, gellek caran xort û keç tenê di roja zemawendê de hevdu dibînin, ji ber ew xort nikare vegere, û xuşka zavê yan diya wî xelekê li bûkê dike, piraniya ahingên ku çêdibin dibe ku bûk li ser kursiyekî rûdinê û kursiyê din dimîne sîberê zavê, herweha di herdû salên dawî de piraniya keçên dizewicîn ji 20 salî kêmtir bûn, ji ber weke ku malbatên wan dibêjin ku ew ji Daişê ditirsin ji ber vê yekê keçên xwe didin zaveyekî li deravî welêt.

Ne tenê bûk bi temenekî biçûk

dizewice, ji ber ku malbatên gelek ji xortan jî dibêjin ku lawê wan li derve bi tena xwe ye ji ber wilo biryarê distînin wî bizewicînin ji bo ku bi tena xwe nemîne,

Dibe dema xwestin û xelek û pereyan, û diyare ji gellek şopêneran re ku bihabûna tiştên pêwîst ji bo zewacê gihaye asteyeke bilind, nemaze nixê zêr û cilan, zave jî baz dide, ji vir û wir pereyan peyda dike, ji bo xewna xwe cîbecê bike, herweha rewşa zewaca nuha-piştî qeyrana Sûriyê-hatiye guhertin, weke mînak berê bûkê gelek cûreyên zêr dikirîn ji bo zemawenda xwe, nuha piraniya bûkan tenê zincîr û xelek û guharan dikirin, "Saiid Osman" xorteke bi dergîstî ye, derbarê buhanûna pêwîsiyên zewacê ji kovara Welat re dibêje:

"Em gelek zehmetiyan dikşînin ji bo zewacê, tevî ku temenê min û yê bûkê biçûk e, lê dema min dît ku ez nema dikarim li welat bijîm, min biryar stand ku ez bizewcim, sedema dûyemîn ku ez jiyana xwe bi rêxistin bikim, lê dema min dest bi kiryara zewacê kir, ez matmayî ji buhabûna pêwîstiyên zewacê mam, nemaze qelen û zêr, û ji şensê min bû ku ezê li mala bavê xwe bizewcim, heger mala min serbixwe ba tu carî min nikaîbû nuha bizewcim".

Herweha "Osman" ji ciwanên weke xwe re got:

"di vê demê de her ciwanê temenê wî yê zewacê be gerek e bizewice, ji ber jiyana di şer de nasekine, û zewac dihêle mirov bi welatê xwe ve bê girêdan.."

Pirsgirêka gewre ne ya diravî ye, ji ber heger em bi dîrokê re vegeirin paş, emê bibînin ku berya şoreşa Sûryê temenê

zewacê bibû 25 sal û jor, bi kêmanî li herêmên Kurdî, lê vê şoreşê hişt ku zewac jî weke hemû tiştên jiyane paş de vegere, "Hindirîn Hindê" endama navenda civaka sivil û demokrasîyê "CSD", li ser pirsgrêka zewacê li herêma Cezîrê û bandora wê li ser civakê axivî û got:

"weke çalakvanekê di qada civaka sivil de, ez li dijî zewaca di temenê biçûk de me bi hemû cûreyên xwe, herweha ev rûdawa xwedî metirsî ya ku piştî qeyrana Sûryê belav bûye, berê jî hebû, lê nuha zêdetir bûye, sedema yekemîn ku xelk nema dizanin çawa ji zarokên xwe û perwerde û xerckirina peryan li ser wan xilas bibin, herweha di ramana keçê de ku ji yê yekemîn ku li deriyê wê dixê nezewice nema dizewice"

"Hindê" anî ziman:

"ji ber ku xwendin nuha li herêma me li ser fen û fût û raçêteyan dimeşe, malbat dibîne ku ji dêvla ku zarokên wan vê xwendinê bikin wan dizewcînin, di nerîna min de dema malbat wisa birame ev tê wateya ku xwendin bi giştî ji wan re ne girîng e"

Pirsgrêka derbasî nava civaka Kurdî li Qamişlo û Heskê û bajarên din yê navçeya Cezîrê bûye, ew e ku keç ketine pêşbirka zewacê de, û asteya temen daketiye, ji ber di nerîna civakê de ku jin çiqasî zû bizewice ewqasî baştîre, ji ber vê yekê bala piraniya keçan çûye li ser zewacê bêhtir ji tiştên din yê jiyane, heger ev rewş berdewam bike dê metirsiyek li ser jimarek gewre ji keç û xortan çêbibe ji aliyê xwendin û derûniya wan ve, herweha wê zarok û dê û bav bi hev re mezin bibin, û ciwanên ku divê bi mejî û çalakiya xwe welat ava bikin, dê tenê jimara malbat û zarokan zêde bibe lê bê sûde... ■

Hindek encamên Zinara Erebi ye kirêt.

Haydar Sifûk

Benda Zinara 'Erebî "Elhîzam El'erebî" Tirbespî û gundewarê wê weke her herêmeke kurdan ber bi sînoren bakurî kurdistanê Turkiyê ve niha rastî benda "Elhîzam El'erebî" ve, bi zor û zordariyê hatin,ew zulma ku ji aliyê desthelata sûrî ve hat amadekirin di sala 1965 û di sala 1974an de hat bi karanîn,di benda "521" paşê bi dawîkirina "şerê Uktoberê 1973an" Tax bi tamamî bûne Ereb,rêjîmê zevî bê nîrx dan wan û got ji xwe re bikin mal û firoşgeh di nava bajêr de "Hey Elsewra",ji bilî ku bi hazarên dûnimên xaka çandiniyê ji destê kurdan derxistin û bi kederek giran sipartin van Ereban û hatin bi çekkirin da xwe ji xwediyên van milkan mewdanan yên ku tev de kurd bûn biparêzin. Gundên Mexmûriyan yên ku rêjîma Sûrî ji wan re peyda kirin mezin in û pêşketî ne li gor gundên Kurdan û gundên wan yên ku dikevin nav gundewarê bajarê Tirbespiyê jî ev in (Tenûrî, Hilwa,Qehtaniyet El-xemir,Mizgeft,Girdêm,okil

û Til Berhem ...) herwiha hin gundên dî jî hene. Di dawiya navên van gundan ve dibêjin "Elxemi" da ji yên Kurdan werin cuda kirin,ji ber ku her gundek ji van di kêlekê de gundekî Kurdan ji xwezayê ve heye û wek wî navî ye. Belê! ne tenê hin şênîyên ku dijîn ber bi bendava Feratê hatin bi mewdan kirin li herêma Tirbespiyê,lê tê zanîn ku şênîyên bajarokê "ElSiffre" yê ku bi gundewarê parêzgeha Helebê ve girêdayî ye hatin derdorê bajêr û bûn xwedî zevî û mal weke ku niha ji wan re dibêjin "Sefarnê" yan jî "Sefrani" û hin şênîyên gundewarê Hema yê ji dijîn nav Mexmûriyan. Berî van karên desthelatê dibêjin ku Ereb bi dizî ve dihatin bazara bajêr da ku pêdiviyên xwe yên rojane bikin û ev xweş şehadet e ku Tirbespî berê bajarekî Kurdî bû û dikêleka wan de xiristiyan jî hebûn,lê Ereb di vê herêmê de nebûn .. ji bilî "Elhîzam El'Erebî",Kurdên rojavayî Kurdistan rastî gelek êrîşên taybet hatin,weke benda 49a,kişandinaa nasnameya Sûrî ji hezarên şênîyên kurd ..û benda 136an ku parêzgeha Hesekê kir herêmek sînorî da qet avahî tê de nebe yan jî were seknandin da xelkên wir koçberbibin. ■

18

Xweşnav Heso

PEYVA WENDAYÎ

(hey lê gulê – gula minê
– şêrîna – li ber – dilê
minê – ez – gulê nadim
– bi – malê dunê – û
ez li ser – gulê – têm –
kuştinê – bavê – felek).

H	L	I	B	E	R	Z	B	I	G
E	M	A	L	Ê	D	I	N	Ê	U
Y	G	K	U	Ş	T	I	N	Ê	L
L	U	B	A	V	Ê	A	G	M	A
Ê	L	F	E	L	E	K	R	Ê	M
G	Ê	O	S	Û	S	Î	P	T	I
U	Û	E	Z	L	I	S	E	R	N
L	D	I	L	Ê	M	I	N	Ê	Ê
Ê	Ş	Ê	R	Î	N	A	A	E	Z
N	G	U	L	Ê	N	A	D	I	M

Peyva wendayî ji 12 tîpa pêktê , navê du çiyayên Kurdistanê.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Bersiva jimara bûrî : Heseke

XAÇERÊZ

Asoyî :

- 1-yek ji demsala ye.
- 2-yek ji jimaran – sê tîp ji peyva Zencîr.
- 3-tersê zemîn – ji êşê re .
- 4-cih – wilo .
- 5-yê ku karê endezyariyê dike .
- 6-îro .
- 7-berî 24 demjimêran – du tîp wek hevîn-pûrt.
- 8-rojgeha Êzîdiyan .

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

Serjêr

- 1-navekî lawan.
- 2-tersê zehmet – kêşeya baweriyê .
- 3-gotina Merd belawela.
- 4-sê tîp ji gotina Mîlav – evîn bi Ingilîzî.
- 5-gotina Newroz belawela.
- 6-yek ji rojên heftayê (b) –sê tîp ji peyva diyadora.
- 7-tersê gotina Tîr (b) .
- 8-tersê raketinê.

Jimara bi tenê

Cihê vala di her malikê de bi jimara gerek dagre, lê divê ku tenê carekê jimar were dagrtin di her malekê de, û herweha divê ku tenê carekê were dagrtin li ser xêza asoyî û serjêr .

		9	1				2	
	4			5	2	8		
		1		4			3	5
	5	3	4			9		
9				1	3	4	6	
	6			8	9			3
3		2	6					5
	9			2	1	3		7
4		8	7	3				9

Bersiva jimara bûrî

7	5	9	1	8	2	4	6	3
8	1	6	3	4	7	5	2	9
2	3	4	5	6	9	7	1	8
9	6	7	2	5	8	3	4	1
1	4	8	7	3	6	2	9	5
3	2	5	9	1	4	6	8	7
5	8	2	6	7	1	9	3	4
4	9	3	8	2	5	1	7	6
6	7	1	4	9	3	8	5	2

PEND Û ŞÎRETÊN KURDÎ

- 1 Gava dunya dunya bû,Gur şivanê miya bû !
- 2 Qencyê bike û bavêje avê !
- 3 Nan ji êlê ye û av ji golê ye !
- 4 Miya biyan,li rex kerî bi tenê mexel tê !
- 5 Mêra mêr dikuştin,û Cibûrya hirî dişuştin !
- 6 Xidiro,hero-diro li viro !
- 7 Heger ew bifire jî,tim ewê golik bimîne !
- 8 Dostê kevn nabe dijimin !
- 9 Cîranê nêzik ji birayê dûr pêştir e !
- 10 Bextê mêra zêr e !

Dîmenê berdewamiyê bi hin alavên kevn

welatpress2014@gmail.com
www.facebook.com/Dengekurdistanasurya

ولات: مجلة شهرية ثقافية عامة

العدد (٢٣) ٢٠١٥/٨/١